

**M U N I  
P E D**

## **5. seminář**

# **Hygienické požadavky. Stravování v MŠ.**

JUDr. Radovan Malachta

Podzimní semestr 2022 – Základy práva pro MŠ

**MUNI  
PED**

# **Hygienické požadavky**



# Upozornění

- to, co je v prezentaci, vychází převážně z právních předpisů
- nicméně jsou zde naznačeny vazby mezi předpisy a systematika předpisů
- na kolokviu předpisy můžete používat – tzn. neučíte se detaily nazpaměť
- důležité je vědět, kde to najdu, znát souvislosti a vazby s jinými předpisy a mít základní (nejzákladnější) povědomí (nebude čas na kolokviu teprve „studovat“ předpisy)
- vybrat to relevantní pro MŠ (jen některé části či ustanovení)

# Základní právní úprava

Předpisů je více

## zákonná úprava

- zákon o ochraně veřejného zdraví

## podzákonná úprava

- vyhláška o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých

# Zákon o ochraně veřejného zdraví

§ 7 a 13 zákona

- školy (vč. MŠ) povinny zajistit, aby byly splněny hygienické požadavky upravené **prováděcím právním předpisem** (tj. ta vyhláška) na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou, úklid a nakládání s prádlem
- **režim dne** – upravuje provozní řád (vč. pohybové výchovy, otužování, režim stravování a pitný režim)
- dítě vykazující **známky akutního onemocnění** – oddělení od ostatních a zajistit dohled zletilé fyzické osoby
- **vnitřní prostředí** pobytových místností – nutno splnit hygienické limity chemické, fyzikální a biologické
- **venkovní hrací plochy** - písek užívaný ke hrám dětí v pískovištích nesmí být mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity

# Zákon o ochraně veřejného zdraví

§ 8 až 12 zákona

- nastavuje pravidla pro školy v přírodě a zotavovací akce
  - **škola v přírodě**: zotavovací pobyt bez přerušení vzdělávání dětí MŠ, který organizuje MŠ
  - **zotavovací akce**: organizovaný pobyt 30 a více dětí ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dnů, jehož účelem je posílit zdraví dětí, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popřípadě i získat specifické znalosti nebo dovednosti
  - jiné podobné akce pro děti a škola v přírodě na kratší dobu
- **ochrana před hlukem a vibracemi**
  - tzv. chráněný venkovní prostor - do vzdálenosti 2 m od obvodového pláště školy
  - nesmějí být instalovány stroje a zařízení o základním kmitočtu od 4 do 8 Hz (x studie)
- **očkování** - § 50 – viz minulý seminář

§ 30, 31, 33 zákona

# Vyhláška

- vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých
- vyhláška MZdr po dohodě s MŠMT a MPSV
- **dotýká se:** prostorových podmínek, vybavení, provozu, osvětlení, vytápění, mikroklimatických podmínek, zásobování vodou a úklidem (nejen) mateřských škol



# Prostorové podmínky mateřských škol § 3

## „Venku“

- pro pobyt a hry dětí – tzv. nezastavěná plocha vč. travnaté plochy
  - nejméně 4 m<sup>2</sup> na 1 dítě
- potřeba myslet i na volbu rostlin a dřevin
  - dbát je potřeba na ochranu a zdraví dětí
  - nesmí snížit parametry denního osvětlení ve vnitřních prostorech (ČSN 730580-1,2,3)
  - požadavek na vzdálenost dřeviny od budovy (min. tak, jaká je max. výška stromu)
  - řádná závlaha (vody I. třídy - ČSN 757143)

# Prostorové podmínky mateřských škol § 4

## „Uvnitř“

- pro výuku, volné hry dětí, jejich odpočinek, osobní hygienu s otužováním, tělesná cvičení a zajištění stravování (poslední uvedené lze mít jiném zařízení)
- plocha denní místnosti – 4 m<sup>2</sup> na 1 dítě (příp. 3 m<sup>2</sup> za podmínek)
- plocha pro lehátko/lůžko – 1,7 m<sup>2</sup> na 1 dítě
  - pevná opora zad
  - individuálně označené a přidělené lůžkoviny pro každé dítě
  - ukládání – řádné provětrání a oddělení lůžkovin pro každé dítě
- právo upravuje i požadavky na podlahy

# Další prostorové podmínky

zejm. § 4a

## – šatny a hygienická zařízení, záchody a umývárny

- záchody a umývárny přístupné ze šatny a denní místnosti
- nedělí se podle pohlaví (rozdíl od ZŠ), osvětleny a větrány
- příklad:

pro 5 dětí – 1 dětská mísa a umyvadlo

místo 2 WC – lze dětské pisoáry – výška zpravidla 40 cm

umyvadla – zpravidla 50 cm, výtokový ventil zpravidla 60 cm

1 záchod na 20 dívek, 1 záchod na 80 chlapců, 1 pisoár na 20 chlapců

ručníky – na jedno použití nebo každý žák vlastní, ale nesmí se dotýkat jiných ručníků

množství přiváděného a odváděného vzduchu

minimální a maximální teplota v jednotlivých částech budovy atd. atd.

Znovu: nemusíte umět, je to spíše pro zajímavost, abyste věděli, na co všechno právo myslí

## – vybavení nábytkem

- zohledňuje rozdílnou tělesnou výšku dětí a žáků a podporuje správné držení těla
- v MŠ nelze mít patrové postele
- stanovena je např. i výška sedadla, hloubka sedadla, náklon desky stolu atd.)

§ 11

# Další hygienické požadavky ve vyhlášce

§ 12 a násl.

## Osvětlení

- vyhovující denní osvětlení odpovídající normovým požadavkům (ČSN 730580-1,2,3)
- vyžaduje se směr denního osvětlení zleva a shora
- *výška horizontálních srovnávacích rovin pro návrh a posouzení osvětlení místa zrakového úkolu – u denního osvětlení v zařízeních pro výchovu a vzdělávání a provozovnách pro výchovu a vzdělávání pro děti předškolního věku je 0,45 m nad podlahou*

§ 17 a 18

## Mikroklimatické podmínky

- musí být okna zajištěna proti rozbití v důsledku průvanu v místnosti, kde se větrá okny
- pokud 3 dny po sobě jdoucích klesne minimální teplota vzduchu – MŠ zastaví provoz
- vzduchotechnická zařízení

## Požadavky na vodu

- dodávka tekoucí pitné vody – na 1 dítě MŠ – 60 l pitné vody denně
- co to je pitná voda – definice ne ve vyhlášce, ale v zákoně o ochraně

§ 20

### veřejného zdraví (ustanovení § 3)

- veškerá voda v původním stavu nebo po úpravě, která je určena k pití, vaření, přípravě jídel a nápojů, voda používaná v potravinářství, voda, která je určena k péči o tělo, k čištění předmětů, které svým určením přicházejí do styku s potravinami nebo lidským tělem, a k dalším účelům lidské spotřeby, a to bez ohledu na její původ, skupenství a způsob jejího dodávání

## Provozní podmínky

- režim dne v MŠ – dle školského zákona (obecné nastavení)
- MŠ – pobyt venku
  - zpravidla 2 hodiny dopoledne
  - odpoledne podle délky pobytu v zařízení
  - lze upravit podle venkovních teplot, v létě – co největší rozsah činností venku (stíněné terasy)
  - kdy NE: mimořádně nepříznivé klimatické podmínky, smogová situace

§ 21

## Úklid a výměna lůžkovin

### – úklid

- denně: všechny podlahy/povrchy na vlhko setřít, koberce vysavačem, vynášet odpadky, umytí umývadel, mušlí a záchodů (prostředek s desinfekcí)
- nejméně 1 týdně: omyvatelné části stěn hygienických zařízení
- nejméně 2x ročně: umytí oken, světel a svítidel, celkový úklid všech prostor a předmětů
- 1x za 3 roky: malování či dle potřeby
- pravidelně: údržba nuceného větrání/klimatizace/vzduchotechnického zařízení

### – výměna lůžkovin a ručníků v MŠ

- lůžkoviny: jednou za 3 týdny, v případě potřeby ihned
- požadavky na skladování
- ručníky: jednou za týden, v případě potřeby ihned

# Lesní školky – specifika

§ 9

- zajištění pitné vody – lze i v čistých a uzavíratelných nádobách pro styk s potravinami
- v bezprostřední blízkosti či zázemí – hygienické zařízení
- zázemí – ochrana před nepříznivými klimatickými podmínkami, uložení osobních věcí dětí i věcí školy
- prostředky pro poskytnutí první pomoci

# Co když to nesplním?

- přešůpek (správní právo, resp. správní řízení)
- upravuje **zákon o ochraně veřejného zdraví** (§ 92d a 92e)
  - hygienické požadavky na provoz, prostorové podmínky, vybavení, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou, úklid nebo nakládání s prádlem – pokuta do 30 000 Kč
  - požadavky na vnitřní a venkovní plochy – až 2 000 000 Kč
- udělí příslušná krajská hygienická stanice
- samozřejmě se můžete bránit proti uložené pokutě



# Školský zákon

- podmínky pro hygienu nijak nestanovuje
- lze se opřít o **ustanovení § 29 školského zákona**
  - povinnost přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů
  - zajistit bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb

Má učitel povinnost pomáhat dětem  
např. v souvislosti s hygienou?

**MUNI  
PED**

# **Stravování v MŠ**

# Základní právní úprava

## zákonná úprava

- školský zákon

## podzákonná úprava

- vyhláška o školním stravování

# Školský zákon

## § 119 a násl. ŠkZ

### – zařízení školního stravování

- uskutečňuje se školní stravování dětí v době jejich pobytu v MŠ
- lze také v době školních prázdnin – ale mají MŠ prázdniny?
- lze i pro zaměstnance i další (cizí) osoby za úplatu
- zde se přednostně zajišťuje školní stravování, lze smluvně i u jiného poskytovatele stravovacích služeb
- zřizuje a zrušuje obec nebo svazek obcí u škol, které zřizuje (§ 179/1 c) ŠkZ), příp. kraj/Ministerstvo (§ 181 ŠkZ, § 8/3 ŠkZ)

### – hmotné zabezpečení

- poskytuje se hmotné zabezpečení, které zahrnuje školní stravování po dobu jejich pobytu v MŠ
- zajišťuje právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, dle podmínek ve spolupráci se zřizovatelem

# Školský zákon

- řídí se **výživovými normami**
- není-li uhrazena úplata za stravování v MŠ zákonným zástupcem ve stanoveném termínu a nedomluví-li se jinak, ředitel MŠ může **rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání** (§ 35/1 d ŠkZ)
- jiná pravidla pro **lesní školky** – pouze pro děti lesní školky

# Vyhláška o školním stravování

§ 2

- vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb.
- platí to, co vždy – provádí zákon do podrobností či upřesnění
- **kdo zabezpečuje školní stravování**
  - zařízení školního stravování
  - jiná osoba poskytující zdravotní služby – jen výjimečně, není-li možné využít první možnost
- **dietní stravování** – je možné potvrzení registrujícího poskytovatele zdravotních služeb
- **provozovatel stravovacích služeb stanoví**
  - výši finančních normativů na nákup potravin
  - podmínky přihlašování a odhlašování strávníků a jídel
  - organizaci výdeje jídel
  - způsob hrazení úplaty za školní stravování
  - další podmínky

# Vyhláška o školním stravování

## – výživové normy

- musí být zachovány, i když je nabízeno více jídel k výběru
- údaje o plnění výživových norem – uchovávat alespoň 1 kalendářní rok

§ 2

## – typy zařízení školního stravování

- školní jídelna
- školní jídelna – vývařovna
- školní jídelna – výdejna
- výdejna lesní MŠ

§ 3

– **zařízení** = samostatný soubor místností a prostor, v němž jsou uskutečňovány stravovací služby

– **vývařovna** = připravuje jídla, která vydává výdejna nebo výdejna lesní mateřské školy

– **výdejna** = vydává jídla, která připravuje jiný provozovatel stravovacích služeb; vždy jen 1 (neplatí pro dietní stravování), sama může doplňková jídla

# Vyhláška o školním stravování

§ 4

- rozsah služeb = na co má právo dítě v MŠ odebrat
- MŠ s celodenním provozem
  - oběd, jedno předcházející a jedno navazující doplňkové jídlo
- MŠ s polodenním provozem
  - oběd a jedno předcházející doplňkové jídlo, nebo oběd a jedno navazující doplňkové jídlo
- MŠ s internátním provozem
  - hlavní a doplňková jídla s výjimkou druhé večeře
- ve všech provozech – pitný režim
- první den neplánované nepřítomnosti strávnicka = považuje se za pobyt

- hlavní jídlo = oběd a večeře
- doplňkové jídlo = snídaně, přesnídávka, svačina a druhá večeře
- oběd = polévka nebo předkrm, hlavní chod, nápoj a případně doplněk (salát, dezert, ovoce)
- večeře = hlavní chod, nápoj a případně doplněk (salát, dezert, ovoce).



# Vyhláška o školním stravování

- rozpis výživových norem: druh a množství vybraných potravin v g na strávnicka a den – příloha 1 k vyhlášce
- jiné normy pro celodenní stravování a laktoovovegetariánskou výživu
- v hodnotách "jak nakoupeno" (tudíž surový stav)
- cukry a tuky – horní hranice, jinak lze tolerance  $\pm 25\%$ , nad horní hranici lze zvýšit zeleninu, ovoce, luštěniny
- zmíněn vitamín C (nápoje, kompoty, zeleninové saláty)

hlavní a doplňková jídla	Druh a množství vybraných potravin v g na strávnicka a den									
	Maso	Ryby	Mléko tekuté	Mléčné výr.	Tuky volné	Cukr volný	Zelenina celkem	Ovoce celkem	Brambory	Luštěniny
3-6 r. přesnídávka, oběd, svačina	55	10	300	31	17	20	110	110	90	10

# Vyhláška o školním stravování

– úplata za stravování = tzv. **finanční normativ** – **příloha 2 k vyhlášce**

Věkové skupiny strávníků, hlavní a doplňková jídla	Finanční limity Kč/den/strávník
---	------------------------------------

## 1. Strávníci do 6 let

snídaně	9,00 až 16,00
přesnídávka	8,00 až 11,00
oběd	17,00 až 30,00
svačina	8,00 až 11,00
večeře	15,00 až 23,00
Celkem (celodenní)	57,00 až 91,00
na nápoje	4,00 až 6,00

**MUNI  
PED**

**Děkuji za pozornost  
malachta@mail.muni.cz**